

Det kommunale børneområde

Ved Lars Boe Wille
Socialrådgiver og
Master i udsatte Børn og Unge

Oplæggets hovedspørgsmål:

- Hvordan kan adoptivbørn få den fornødne støtte hos det offentlige?

Min baggrund:

- Uddannet socialrådgiver, København, 2002.
- Uddannet Master i Udsatte Børn og Unge, Aalborg Universitet, 2012.

Arbejdet for:

- Græsted-Gilleleje kommune, 2002, Integrationsteamet - modtagelse og etablering af flygtninge.
- Græsted-Gilleleje-/ Gribskov Kommune, 2003 – 2012, Børne – Familieafdelingen, socialrådgiver, projektleder, faglig konsulent.
- 2012, Holbæk kommune, socialfaglig konsulent, Børn og Ungesekretariatet og Familieafdelingen.
- Løbende socialfaglig oplægsvirksomhed

Faglige områder

- Komplekse børnesager
- Ufrivillige anbringelser
- Uledsagede mindreårige flygtninge
- Kommunale forpligtigelser overfor mindreårige asylansøgere, der opholder sig på et asylcenter.

Baggrundsviden

- Haft berøring med enkelte sager.
- Modtaget baggrundsmateriale fra Lene Borg:

Uddrag fra: "sæt adoption på dagsordenen":

*"Lars von der Lieth, nu afdød psykolog og forsker ved Københavns Universitet, er nået frem til, at 70-80 procent af alle adoptivbørn vokser op og får et almindeligt, godt liv, mens 20-30 procent har brug for hjælp til at komme på plads i livet, og **5-6 procent** har meget svære udfordringer og har behov for særlig hjælp. Dette stemmer godt overens med en endnu upubliceret undersøgelse af Merete Laurberg, der peger på, at **4,9 procent** af adoptivbørnene i perioden 1988-1999 på et tidspunkt blev anbragt uden for hjemmet. Det er det dobbelte antal i forhold til etnisk danske børn. Tallene kan ikke undre. En hård start på livet har omkostninger, hvis ikke adopterede og adoptivfamilier får adoptionsfaglig støtte".*

Baggrundsviden

Uddrag fra: "Uddybende notater, A og S Konference"

"Vi frygter også, at adoptivbørn fejldiagnosticeres og fejlmedicineres med diagnoser som ADHD, og vi er bekymrede for, at folkeskolerne ikke kan løfte inklusionsopgaven over for adoptivbørn i tilstrækkelig kvalificeret grad på grund af manglende adoptionsfaglighed". Set over en årrække udgør adopterede i gennemsnit ca. 1 % af en fødselsårgang. Langt de fleste adoptivbørn er sunde og stærke børn, som klarer sig fint og falder godt til i deres nye familier. Den ualmindelige start på livet kan imidlertid give børnene en særlig sårbarhed, som kan kræve en særlig indsats.

Alle adoptivbørn er som udgangspunkt omsorgssvigtede børn, der har lidt det ultimative tab af forældre. Professor i specialpædagogik, Niels Egelund, oplyste på en konference om inklusion i Århus d. 10. april 2012 fra en rapport, der offentliggøres i maj 2012, at 14 % af de adopterede børn i folkeskolen modtager specialundervisning. Her er der brug for en særlig viden og indsats således, at adoptivbørn også kan inkluderes i fremtidens folkeskole. Samtidig har det offentlige system vanskeligt ved at tage de særlige hensyn, som kan være relevante i forhold til adoptivbørn, f.eks. i forbindelse med institutionsstart og skolestart.

Oplægget har fokus på:

At skabe indblik i det kommunale børneområde ved at redegøre for:

1. Indgange til Familieafdelingen.
2. Håndtering af underretninger.
3. Kriterier for at få støtte.
4. Den børnefaglige undersøgelse.
5. Undersøgelsens metode og teoretiske grundlag.
6. Støttemuligheder/ foranstaltningstyper.
7. Børnesamtaler.

Indgange til Familieafdelingen

- Egen drift ved henvendelse fra forældre. Eksempelvis med anmodning/ansøgning om råd og vejledning.
- Egen drift ved henvendelse fra børn. Anmodning om rådgivning. Eventuelt med hjælp fra Børns vilkår.
- Henvendelse fra professionelle i form af bekymringskrivelser mv.

Indgange til Familieafdelingen

- Underretning fra professionelle/kommuner/myndigheder.
- Underretning fra andre – netværk, naboer.
- Som følge af underretning til Ankestyrelsen.

Om underretninger

- Antallet af underretninger er steget markant de senere år. Stigningen er i flere kommuner, et af de centrale argumenter for tilførsel af ressourcer til området.
- Stigningen er et udtryk for øget bevågenhed på børneområdet.
- Stigningen medfører en øget opgavebyrde i kommunerne.

Om underretninger

Når Familieafdelingen modtager en underretning er der en række krav:

- Familieafdelingen skal inden 6 hverdage kvittere for modtagelsen af underretningen.
- Familieafdelingen skal vurdere om der er grundlag for et iværksætte foranstaltninger eller en børnefaglig undersøgelse ved at drøfte underretning med forældre/børn og ved at indhente udtalelser fra dagpasning eller skole mv.

Underretninger til Ankestyrelsen

Det er muligt at underrette til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen vil da kontakte kommunen.

Vurderer ankestyrelsen at kommunen er passiv, kan Ankestyrelsen af egen drift iværksætte - det vil sige træffe afgørelser om støtteforanstaltninger efter serviceloven.

Kommunen er herefter forpligtiget til at iværksætte støtten.

Hvad skal der til for at få støtte?

- **Kriteriet** for at få **indgribende** støtte er, at der skal udarbejdes en ”børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50 for at dokumentere, at der er behov for særlig støtte, og for at præcisere hvilken hjælp der er behov for.
- **Formålet** med at yde særlig støtte er ifølge servicelovens § 46, at alle børn og unge kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende.
- **Dokumentationen** består af de dokumenter, journalnotater, referater, samtaler og undersøgelser der indsamles til sagens belysning.

Forebyggende støtte

Serviceoven kan støtte udsatte børn, unge og deres forældre med **forebyggende** støtte uden en børnefaglig undersøgelse.

Den forebyggende støtte ydes efter servicelovens § 11. Her kan kommunen støtte med:

- Anonym rådgivning til børn og forældre,
- Familieorienteret rådgivning til løsning af vanskeligheder
- Familiekonsulentbistand til børn, unge og familier
- Rådgivning om familieplanlægning mv.
- Længerevarende konkrete rådgivning og behandlingstilbud

Den Børnefaglige Undersøgelse

Den børnefaglige undersøgelse efter servicelovens § 50

”Hvis det må antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal kommunalbestyrelsen undersøge barnets eller den unges forhold”.

Undersøgelsen skal

- afdække ressourcer og problemer hos barnet, familien og netværket.
- inddrage fagfolk som har viden om barnet.
- resultere i en begrundet stillingtagen til grundlag foranstaltninger, og hvilke.
- undersøgelsen skal være afsluttet inden 4 måneder efter den er sat i gang.
- kommunen skal i forbindelse med en undersøgelse, vurdere om der er andre børn i familien der har behov for støtte.

Undersøgelsen skal afdække 6 fokuspunkter:

- Udvikling og adfærd
- Familieforhold
- Skoleforhold
- Sundhedsforhold
- Fritidsforhold og venskaber
- Andre relevante forhold

Undersøgelsens teori og metode

Det kommunale børneområde implementerer i stigende grad metoden ICS.

ICS står for Integrated Childrens System og bygger på bred indsamlet forskning og viden fra England.

Metoden står i sammenhæng med et IT system der også i stigende grad anvendes af kommunerne, nemlig DUBU.

ICS

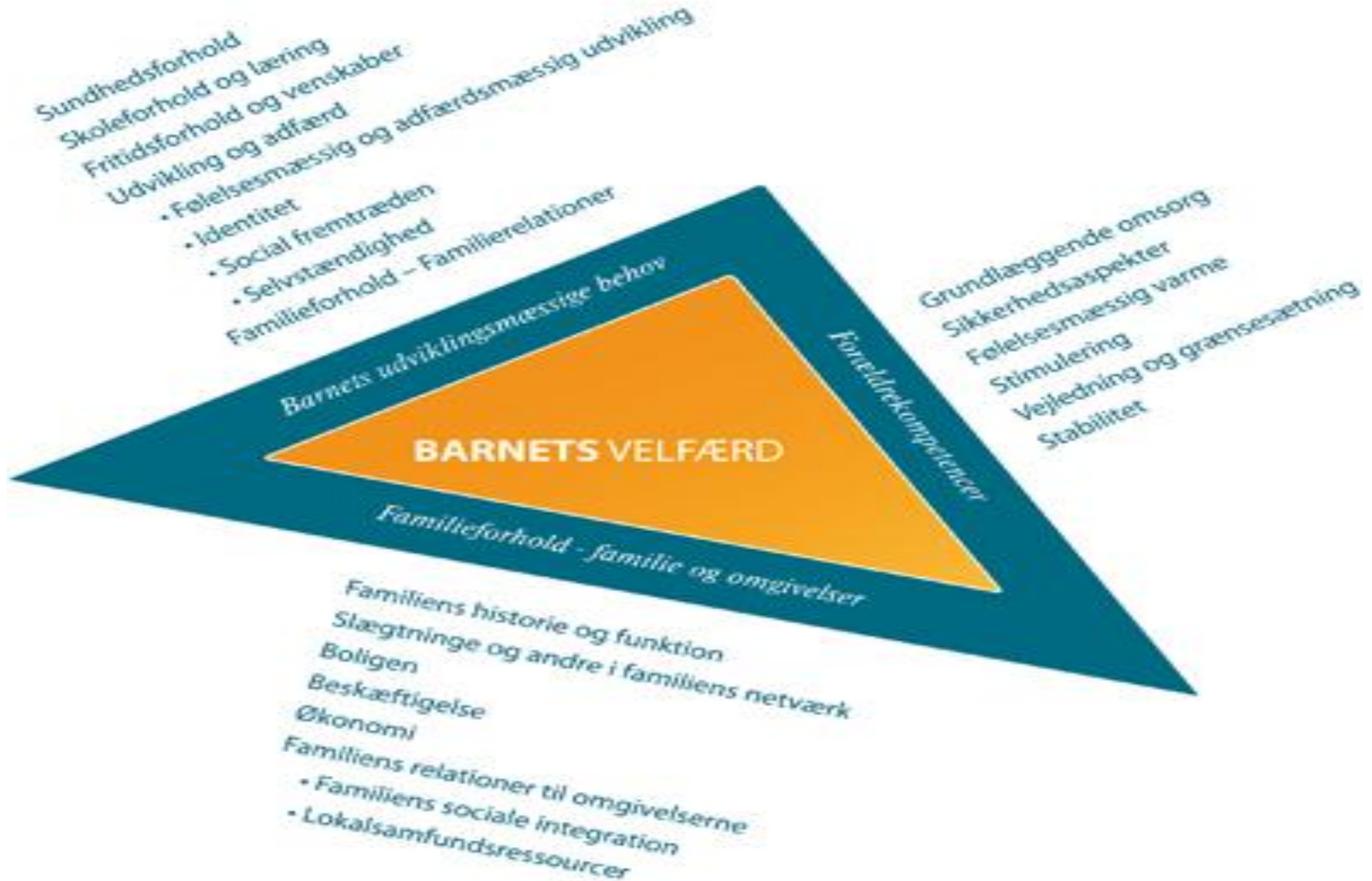
ICS er en socialfaglig metode, der kan hjælpe sagsbehandleren med at komme rundt om de faktorer, som har betydning for barnets eller den unges situation.

ICS bygger på forståelsen af, at børn og unges velfærd formes i samspillet mellem tre hovedområder:

1. Barnets udviklingsmæssige behov
2. Forældrekompetencer
3. Familieforhold – familie og omgivelser

Den sammenhæng kan illustreres som en trekant, hvor de tre sider repræsenterer de faktorer, som påvirker barnet eller den unges velfærd og udviklingsmuligheder.

I Danmark har 50 kommuner implementeret ICS. 44 af disse har tilmeldt sig det kommende DUBU system.

Relevant spørgsmål er, om ICS formår at favne adoptionsproblematikker?

Bedrevet forskning fra MBU studie om ICS koncept og uledsagede flygtningebørn, angav at der var svagheder.

Det kan formodes, at det samme gør sig gældende i adoptionssager.

Foranstaltninger

Serviceovens § 52 angiver de primære støtteforanstaltninger. Det fremgår at:

Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om foranstaltninger, når det må anses at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov.

Serviceovens § 52

Serviceovens § 52 stk.3 nr. 1-9 angiver de primære støtteforanstaltninger:

Nr.1 – Tilbud om ophold i dagtilbud, klubber, uddannelsessteder.

Eksempelvis kan Familieafdelingen foreslå, at et mindre barn søger ophold i et dagtilbud i stedet for at gå derhjemme med henblik på social stimulation. Der vil kunne ydes økonomisk støtte i det omfang forældremyndighedsindehaver ikke har råd til udgiften.

Nr. 2 – Tilbud om praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet. Denne støtte er bred og kan omfatte mange forskelligartede problematikker.

Eksempelvis hjælp til at strukturere hverdagen.

Serviceovens § 52

Nr. 3 – Familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer.

Eksempelvis behandling til at opnå mere hensigtsmæssige samspilsformer og indbyrdes relationer. Behandlingen kan foregå på forskellige måder og inddrager familiens eget perspektiv på problemerne.

Nr. 4 – Døgnophold for hele familien.

Hele familien eller enkelte medlemmer tilbydes anbringelse i et døgnophold. Avendes primært som forebyggelse af anbringelse af børn udenfor hjemmet.

Eksempelvis en mor-barn/ parallel –anbringelse med henblik på vurdering af forældreevne og potentiale.

Serviceovens § 52

Nr. 5 – Aflastningsophold.

Skal foregå på et godkendt anbringelsessted – plejefamilier, opholdssteder og døgninstitutioner.

Giver mulighed for at tilbyde begrænset døgnophold uden at reglerne om anbringelse skal følges – fleksibelt. Kan ikke anvendes som en egentlig anbringelse.

Der kunne være tale om weekendaflastning eller aflastning i hverdage. Barnets primære base er i hjemmet.

Nr. 6 – Kontaktperson.

Udpeges til barnet eller den unge med henblik på individuel vejledning og støtte. Kan udfylde mange forskelligartede funktioner.

Eksempelvis mentor, personlig rådgiver eller sparringspartner.

Serviceovens § 52

Nr. 7 – Anbringelse udenfor hjemmet.

Tilbud om ophold i plejefamilie, på opholdssted eller døgninstitution.

Kriteriet er, at der skal være tale om alvorlig problemer der ikke kan løses på anden og mindre indgribende måde. Muligheder for mindre indgribende støtte til løsning af familiens problemer skal i videst mulig omfang være udtømt. Der skal løbende arbejdes på hjemgivelse.

Anvendes primært i sager med tunge socialproblematikker med afsæt i nedsat forældreevne og adfærdsproblemer hos barnet/den unge.

Anvendes også ved barnets/den unges individuelle særlige behandlingsbehov, og i handicapsager med væsentlig nedsat funktionsevne.

Serviceovens § 52

Nr. 7 – anbringelse udenfor hjemmet.

Anbringelse udenfor hjemmet kræver samtykke fra begge forældremyndighedsindehavere og den unge fyldt 15.

Kan der ikke opnås samtykke fra alle parter, skal forvaltningen vurdere om kriterierne for en ufrivillig anbringelse efter serviceovens § 58 er opfyldte.

Det betyder at der skal være alvorlig risiko for at barnets eller den unges sundhed og udvikling lider skade på grund af:

1. Utilstrækkelig omsorgssvigt eller behandling af barnet/den unge.
2. Vold eller overgreb mod barnet/den unge.
3. misbrugsproblemer, kriminalitet, adfærdsproblemer hos barnet/den unge.
4. Andre adfærds eller tilpasningsproblemer hos barnet/den unge.

Serviceovens § 52

Sager om anbringelse uden samtykke behandles af kommunens Børn- og Ungeudvalg og kan indklages direkte til Ankestyrelsen - Byretten og Landsretten.

Sagerne har faste genbehandlingsfrister efter lovgivningen, hvor de skal genbehandles i Børn- og Ungeudvalget.

Der tilbydes vederlagsfri bistandsadvokat til forældremyndighedsindehavere og børn fra 12 år.

Serviceovens § 52

Nr. 8 – Praktiktilbud hos offentlig eller privat arbejdsgiver.

Et tilbud til utilpassede unge med henblik på at motivere særligt socialt belastede unge til at lade sig integrere i det almindelig samfundsliv., herunder at fastholde tilknytning til uddannelsesforløb eller arbejdsmarkedet.

Der kan som motivationsfaktor udbetales praktikgodtgørelse i form af et mindre beløb.

Tilknytningen til uddannelsesforløb er ligeledes understøttet af UU – uddannelses- og ungdomsvejledning.

Serviceovens § 52

Nr. 9 – anden støtte og hjælp

Åben paragraf der angiver at det er muligt at yde støtte i form af rådgivning, behandling, praktisk eller pædagogisk støtte. Formålet er, at give kommunen vide rammer for etablering af nye støttemuligheder og foranstaltningstyper der ikke er angivet i de forrige paragraffer.

Handleplan opfølgning

- Der udarbejdes handleplaner på foranstaltninger med angivelse af målsætninger for indsatsen.
- Der udføres opfølgning på foranstaltninger efter lovgivningens frister herfor.

Børnesamtaler

- Efter servicelovens § 48 skal børn/unge inddrages i form af en børnesamtale inden der træffes afgørelse. Forældre(også adoptivforældre) deltager ikke i børne/ungesamtaler.
- Afgørelser uden forudgående børnesamtaler er i udgangspunktet ugyldige.
- Børns rettigheder er styrket igennem de seneste årtier.
- Det kommer til udtryk i, at de i stigende grad skal høres og inddrages i deres egen sag.
- Børns retsstilling er eksempelvis styrket ved at advokatbistand ved det 12. år i ufrivillige anbringelser.
- Der er skærpede krav til tilsyn med anbragte børn og samtaler med børn.

Afsluttende kommentarer

Adoptivbørn kan få den fornødne støtte i det offentlige ved at:

- holde fast i, at alle børn skal have lige muligheder for udvikling: Adoptionsbørn udfordringer skal ligestilles med andre udsatte børn
- fastholde begrebet for "Adoptionsfaglighed".
- fastholde retningen mod et Videnscenter og formidling af viden.
- understøtte mere forskning i området.

..så det kommunale børneområde i højere grad oparbejder relevant kendskab til målgruppens og dens specifikke behov.

Tak for opmærksomheden

Adoption og Samfund/ Lars Boe Wille.

Lars.wille@yahoo.dk